

CARTIER POPULAR

Colecție aniversară

În 2015 apar 20 de titluri alese și făcute cu drag în tiraje limitate, numerotate, la preț unic. În semn de respect față de cititorul Cartier.

1

Oameni iluștri ai Greciei antice după Plutarh

2

Oameni iluștri ai Romei antice după Plutarh

3

Divina comedie de Dante

4

Roșu și negru de Stendhal

5

Contele de Monte-Cristo (Partea I) de Alexandre Dumas

6

Contele de Monte-Cristo (Partea a II-a) de Alexandre Dumas

7

Visuri de iarnă și alte povestiri de Francis Scott Fitzgerald

8

Ion de Liviu Rebreanu

9

Pădurea spânzuraților de Liviu Rebreanu

10

Zeul absent. Literatură și inițiere la Mircea Eliade de Marius Lazurca

11

Frunze de dor de Ion Druță

12

Clopotnița de Ion Druță

13

Singur în fața dragostei de Aureliu Busuioc

14

Pactizând cu diavolul de Aureliu Busuioc

15

Portret de grup. O antologie de Eugen Lungu

16

Portret de grup după 20 de ani. O antologie de Eugen Lungu

17

Poezia generației '80 de Nicolae Leahu

18

Cuvinte și tăceri de Vsevolod Ciornei

19

Arme grăitoare de Emilian Galaicu-Păun

20

După 20 de ani de Alexandre Dumas

EUGEN LUNGU

PORTRET DE GRUP

EUGEN LUNGU (1 octombrie 1949 în Hăsnășeni Mari, Drochia), scriitor român. A absolvit, în 1975, Universitatea de Stat a Moldovei. Din 1995, redactor-șef al Editurii ARC.

Volume îngrijite: Mihai Eminescu, *Opere* (în colaborare), 1981; *Poeți de pe vremea lui Eminescu*, 1991 (ediția a doua în 1999); *Portret de grup. O altă imagine a poeziei basarabene*, 1995; *Literatura din Basarabia în secolul XX. Eseuri, critică literară*, 2004. A colaborat cu articole la *Visuotinė lietuvių enciklopedija* (Enciclopedia universală a Lituaniei), Mokslo ir enciklopedijų leidybos centras, Vilnius, vol. XV, 2009, vol. XX, 2011. Numeroase prefețe, studii și articole în presă.

Volume de autor: *Raftul cu himere*, Știința, 2004 (Premiul Uniunii Scriitorilor din Moldova; Premiul „Titu Maiorescu” al Academiei Române); *Spații și oglinzi*, Prut Internațional, 2009 (Premiile Uniunii Scriitorilor din Moldova); *Panta lui Sisif*, Cartier, 2014; *Poetul care a îmbrățișat luna*, Prut Internațional, 2014; *De ce spunem așa*, Arc, 2014.

Premiul de Excelență al Uniunii Scriitorilor din Moldova (2013).

„*Abia când am descoperit poezia celor adunați în Portretul de grup realizat de Eugen Lungu am realizat că Țara ne e mai mare decât o credeam.*”

Să mă explic. Am fost și eu alături de românii din Basarabia, și în '90, și în '91 și în '95, dar, ca majoritatea dintre noi,... la televizor. Reapariția la suprafață a acestei «Atlantide» românești avea și ceva dintr-o superproducție/coproducție româno-americană, ceva de Hollywood de pe Bîc, ceva prea... în fine...

Pe când poezia junilor basarabeni m-a făcut să simt, să înțeleg nu doar că pe harta lumii a mai apărut un stat românesc, ci și că limba română mai are încă 4 milioane de vorbitori, vorbitori pentru care această limbă e vie. Fiindcă poezia scrisă acolo, în «Atlantida», era/este nu una «retro», «defensivă», «nostalgică», ci una dinamică, proiectată în viitor. Nu-mi fac iluzia că poeții basarabeni de care vorbesc au 4.000.000 de cititori. Poate nici 4.000. Dar ei se află în «miezul adînc» al acestei spiritualități care se trezește din nou la viață. Sînt semnul vitalității românilor de dincolo de Prut.»

Alexandru MUȘINA

CARTIER POPULAR

EUGEN LUNGU

Portret de grup

O altă imagine
a poeziei basarabene

Antologie

CARTIER 20
Din 1995, în toate librăriile bune

CARTIER

Editura Cartier, SRL, str. București, nr. 68, Chișinău, MD2012.
Tel./fax: 022 20 34 91, tel.: 022 24 01 95. E-mail: cartier@cartier.md
Editura Codex 2000, SRL, Strada Toamnei, nr. 24, sectorul 2, București.
Tel./fax: 210 80 51. E-mail: romania@cartier.md
www.cartier.md

*Cărțile CARTIER pot fi procurate în toate librăriile bune
din România și Republica Moldova.*

Cartier eBooks pot fi procurate pe iBookstore, Barnes & Noble și pe www.cartier.md

LIBRĂRIILE CARTIER

Librăria din Centru, bd. Ștefan cel Mare, nr. 126, Chișinău. Tel./fax: 022 21 42 03.

E-mail: librariadincentru@cartier.md

Librăria din Hol, str. București, nr. 68, Chișinău. Tel.: 022 24 10 00.

E-mail: librariadinhol@cartier.md

Comenzi CARTEA PRIN POȘTĂ

CODEX 2000, Str. Toamnei, nr. 24, sectorul 2, 020712 București, România

Tel./fax: (021) 210.80.51

E-mail: romania@cartier.md

www.cartier.md

Taxele poștale sunt suportate de editură. Plata se face prin ramburs, la primirea coletului.

Colecția *Cartier popular* este coordonată de Gheorghe Erizanu

Editor: Gheorghe Erizanu

Lector: Em. Galaicu-Păun

Coperta seriei: Vitalie Coroban

Coperta: Vitalie Coroban

Design/tehnoredactare: Tatiana Cunup

Prepress: Editura Cartier

Tipărită la Bons Offices

Eugen Lungu

PORTRET DE GRUP

Ediția a II-a, iunie 2015

Prima ediție a apărut la Editura Arc, 1995.

© 2015, Editura Cartier, pentru prezenta ediție. Toate drepturile rezervate.

Cărțile Cartier sînt disponibile în limita stocului și a bunului de difuzare.

Aprobat de Comisia de selecție pentru editarea cărții naționale și editat cu contribuția Ministerului Culturii.

Descrierea CIP a Camerei Naționale a Cărții

Lungu, Eugen.

Portret de grup: O altă imagine a poeziei basarabene: Antologie / Eugen Lungu;

cop.: Vitalie Coroban. – Ed. a 2-a. – Chișinău: Cartier, 2015

(Tipogr. „Bons Offices”). – 208 p. – (Colecția „Cartier Popular” /

coord. de Gheorghe Erizanu, ISBN 978-9975-79-891-4).

500 ex.

ISBN 978-9975-79-989-8.

821.135.1(478)-1-82+821.135.1(478).09

L 92

O altă poezie

În fond, acest volum este (sau cel puțin se vrea) o carte de vizită a generației '80 basarabene. Am evitat însă titlul care ne stătea la îndemână, de-a gata („Antologia poeziei generației '80 basarabene”) din simplul considerent că poeții antologați aici nu se înscriu ca vîrstă în limitele categorice ale unei generații. Diferă esențial și anii debutului editorial – Arcadie Suceveanu, acum cu toate stelele Ursei-Mari pe epoleți, își vedea tipărită prima carte încă în 1979, pe cînd Dumitru Crudu, tuns recruțește, „dădea lovitura” cu un debut dublu (fantastică performanță!) abia anul trecut. Deci, acest „încheietor de pluton” ar fi un „nouăzecist” sadea, după cum s-au și grăbit să și-l revendice instantaneu încă ne-debutații săi colegi.

Problema înmatriculării ar fi falsă dacă ne-am fixa pe ea; există în subsidiar și alte oculte motive pe care nu pot să nu le deconspir aici – mulți dintre poeții intrați în antologie și consultați de mine în eventualitatea unei sugestii de titlu nu-l găseau tocmai potrivit pe cel mediatizat și întrucîtva „clasicizat” deja de Al. Mușina. Motivele? Le pot doar intui: în Basarabia titulatura de optzecist nu e nicidecum una de glorie – conotațiile care o însoțesc vin mai curînd dinspre semnul minus al axei; unii poeți, deși împărtășesc teoretic ideologia optzecistă, se lasă parcă mai mult atrași de fulgurațiile aureolare emenate de precedenta generație, pusă acum bine în onor și slavă poetică. Pendulează

dilematic și critica; câteva nume (A. Suceveanu, E. Cioclea ș.a.) sînt „colportate” cînd de o listă, cînd de alta. (Mă întreb aici, într-o discretă paranteză, dacă nu cumva această reticență e provocată și de unele accente sceptice venind chiar din partea unor capete teoretice ale optzecismului românesc – „optzecismul e un fenomen despre care acum nimeni nu are chef să vorbească”, Gh. Crăciun; „Sunt deja destule semne că ea (generația) își forțează și își precipită intrarea în disoluție”, Al. Cistelean.) Mai curînd însă e vorba de proverbiala idiosincrazie poetică ce refuză orice încorporare în alte structuri, fie ele și cofraterne. Se face simțit, în pînzele freatice ale acestei promoții, și un rău conceput spirit de emulație care destramă. Nici publicațiile la care lucrează, cu diverse norduri pentru giruete, nu-i fac mai solidari. Oricare ar fi motivele – fenomenul a fost remarcat chiar din interiorul promoției – „optzeciștii din Basarabia nu afișează o mentalitate de generație” (N. Leahu).

Generația '80 nu și-a făcut intrarea în forță, în grup/grupuri compact(e) așa cum s-au anunțat, în fond, congenerii din Țară; în primul rînd, fiindcă fenomenul literar basarabean, mai ales în ultimele decenii, este unul disjunctiv, afinitățile fiind pur tematice sau de clan, nu și de ideologie estetică – nici unul din poeții importanți de la noi nu a creat ceea ce se cheamă o „școală”, iar naturalii epigoni și-au căutat întotdeauna modelele în altă parte decît acasă; în al doilea rînd, la noi s-a resimțit în toate timpurile absența unui spirit critic director, formativ și coagulant, ceea ce iarăși presupune disipare și singularizare; de la o vreme, nu au mai funcționat nici obișnuitele cenacluri care induc spiritul de echipă și formează conștiința de bloc generaționist.

În genere, constituirea tuturor generațiilor postbelice s-a produs la noi fără rupturi spectaculoase și fără izbucniri eclatante – trecerea se făcea lent fie în virtutea reabonării permanente la atoatecovîrșitorul ruralism elegiac și fără prihană, fie sub presiunea tăvălugului denivelator al realismului șablonard. Bagajele

nou-veniților erau o ladă de zestre naftanalizată transmisă ca o ștafetă. Abia mai târziu aveau să se vădească principiile asociative și catalizante – șaizeciștii ieșeau din „Cămășile” lui Gr. Vieru, șaptezeciștii remarcându-se sub dioptriile „ochiului al treilea”. Era deci un fenomen firesc ca numiții azi optzeciști să înceapă continuând. Desprinderea din aerul dens, nițel cam onctuos, al suavităților imnice și al debordantei fantazării romantice specifice generației premergătoare s-a făcut lin și aproape insesizabil în timp, timpul rămânând unul al probabilităților. Realizăm doar retrospectiv că spațiului paradisiac, cu o vegetație luxuriantă, irigată de ploii verzi sau survolată de albine stahanoviste, spațiu în care se cantonează șaptezeciștii, i s-au văzut dintr-odată marginile periculos de abrupte, albinele rămânând de fapt într-o capcană de sticlă, obstacol prin care nu se trece.

(Ar fi cazul să ne întrebăm totuși care e nucleul sintetizator și delimitativ al generației „ochiului al treilea” – imnologia apo-teotică a unei patrii mirifice și deci inexistente, tropare de altfel plăcute urechilor de gardă, cultul reinstalator al unor valori istorice marginalizate prin mancurtism, etnicul și eticul revigorate prin recitirea proverbelor, evaziunea romantică nonconformistă, respectiv nonsocialistă și tocmai de aceea amendată de critica de curte, misticismul ca recurs la metodă, dar și ca evitare a găunoasei utopii oficiale?)

În această primă fază de afirmare a viitorilor postmoderni, se calcă prudent, se pipăie, cum am spus, verticalitatea marginilor, se tatonează tematic. În poezie se mai cântă, melancolia funciară fiind cărată în trăistuțe vârgate de la țară. Nu mai e lirismul pitoresc butaforic pătat de nostalgii, ci e unul înfrigorat de întrebări și de conștiința unei iminente surpări. „Scriu (pentru cine?) buletine de boală./Zorii n-au obiceiul de a tuna, /Dar e atîta neliniște-n geamuri, / mamă, mamă, / măcar iedul cel mic de-ar scăpa” (N. Popa). În naiva „Lumină proprie” a lui Em. Galaicu-Păun, mulată pe livresc, pe faptul de cultură, se

anunță doar „grosul substrat cultural pa care crește, în fuzee controlate, poemul” (Al. Cistelean despre „Cel bătut îl duce pe Cel nebătut”). „Lucrare de control” de Teo Chiriac, cu un titlu premoniție, este un test, o punte de trecere spre noua paradigmă. Vin apoi ironicii, exhibiționiștii (E. Cioclea, Vs. Ciornei) cu un soi de lirism în răspăr, simulînd doar gravitații sentimentale pe care tot ei le demistifică.

Dacă optzecismul înseamnă postmodernism, atunci apariția lui la noi, într-o literatură confiscată de rural, perfect tradiționalistă, cu o ideologie sămănătoristă, ar părea un fenomen cel puțin inexplicabil (cei cîțiva scriitori care înclinau spre modernitate nu erau decît excepția ce confirma statutul regulii). Optzecismul de aici ar fi deci un „salt mongol”, o tentativă de ardere a etapelor? Răspunsul ar fi și da, și nu. Da, fiindcă generația optzeci este o realitate literară care se detașează net de mioritismul nostru ancestral, viabil bine mersi și azi sub condeiele celor care o precedă. Nu, fiindcă acești poeți au citit și altceva decît „Sat uitat” sau „Țara mea”, nonliteratură fantasmagorică poluînd pînă mai ieri programele școlare. Evadarea din mult controversatul nostru baladism și accederea spre modernitate au fost impulsionate de poetica modernă românească a ultimelor decenii; elementele ei sînt ușor decelabile în cărțile de debut ale unor optzeciști.

Dacă literatura basarabeană nu putea oferi modele, ele erau căutate, compensativ, în cărțile din Țară, originale sau traduceri. Prin asta se și explică diversitatea și eclecticismul, cu nuanțe ciudate uneori, ale „începuturilor” optzeciste de la noi. Cineva făcea naveta între I. Barbu sau I. Minulescu (!), altcineva forța nota într-un clamoros stil păunescian, al treilea își regiza ironiile după „Proprietarul de poduri”, mulți frecventîndu-l pe N. Stănescu. În acest peisaj cam bălțat, cu greu pot fi stabilite cîteva elemente care îi înrudesesc pe cei care debutau sau chiar continuau în acești ani.

O anume ideologie corporativă transpare abia după 1989, cînd iese triumfător din conul de umbră generația '80 din Țară,

conștientizarea fenomenului ca atare producându-se abia în ultimii ani. Cărțile sau ciclurile de poeme care apar în 1989 și în următorii ani sînt, vorba lui Al. Mușina, perfect „sincrone” cu cele ale optzeciștilor din România. Dacă în poezia primului val, cum au fost numite debuturile lui N. Popa, L. Bălțeanu și Em. Galaicu-Păun (1983-86), delimitarea de generația „ochiului al treilea” se realizează mai mult ca atitudine și mai puțin ca formulă poetică, atunci după 1989 survine și o înnoire a tehnicii poetice. Procedeele nu sînt altele decît cele ale postmoderniștilor din Țară: demetaforizarea și deliricizarea (care la noi, în virtutea unei insidioase tradiții lirico-metaforice, sînt totuși de un specific local, servituțile datinii mai resimțindu-se pe ici-colo), oralitatea, prozaismul, ludicul, ironicul (mai puțin comicul), grotescul, biografismul, textualismul, intertextualitatea ș.a. Toate acestea, după cum realizează cu obișnuita superbie a breslei V. Gârneț, puse „sub imperiul culturii. Cultura este semnul heraldic al acestei generații, și meritul ei principal constă în aceea că a adus cultura, prestigiul acesteia, în scrisul său”. Este foarte curios să urmărim în plan evolutiv, pornind de la un singur element dintre cele enumerate mai sus – textualismul, intrarea în legalitate și habitudine a manierei postmoderniste. „Veteranii” generației supravegheau „mecanismul producerii poemului” dintr-un imbold pur intuitiv (N. Leahu în efervescentul său studiu surprindea momentul în poezia lui N. Popa), următorii, într-o fază – s-o numim cu o sintagmă la modă – de tranziție, xeroxau „facerea poemului” după o pură tehnologie nichitastănesciană (V. Matei ș.a.), la care adăugău și oarecare pigment ironic. Abia într-o a treia fază se ajunge la „spray-ul rămas de la Cărtărescu / cel cu deambulările prin divizia cuvintelor”; obiectivul poemului devine însuși poemul, la fel umorile și angoasele scribului ciocănind la niturile lui: „Aruncă o minge de golf / în mijlocul poeziei / pentru exotism / și năucește-ți cititorul cu vestea / că ai ascultat azi, marți, zi de sec / o cantată profană de Scarlatti” (V. Gârneț).

Adaug aici că nu s-a insistat totuși prea mult în această direcție; poate din simplul motiv că în momentul cînd abia îi însușeam tipologia, dincolo textualismul era privit deja cu glacială rezervă chiar și de partizanii lui (Marin Mincu). Optzeciștii noștri au fost în schimb seduși de intertextualitate; se pare că tonul l-a dat Em. Galaicu-Păun încă prin „Abece-Dor”.

Despre „direcțiile și tendințele” optzecismului basarabean s-au scris la noi cîteva studii semnate de Em. Galaicu-Păun, N. Popa, Mihai Cimpoi, Vasile Gârneț, Nicolae Leahu (ordinea numelor e cea a apariției studiilor). Ultimul a propus și o compartimentare luînd ca premisă „demersul liric”: 1. *Poezia prozaismului existențial, ironia și bufoneria iconoclastă* (E. Cioclea, Vs. Ciornei, C. Olteanu, D. Crudu); *Poezia tragicului mesianic și apocaliptic, parabola mitico-biblică* (A. Țurcanu, Em. Galaicu-Păun, T. Chiriac, V. Matei, V. Neagoe, A. Christi, Gh. Postolache, A. Corduneanu); 3. *Sentimentalismul manierist, inițiatic și erotic* (N. Popa, L. Bălteanu, I. Nechit, L. Bordeianu, A. Plopi); 4. *Poezia rafinementului livresc și a fragmentarismului programatic* (Gr. Chiper, V. Gârneț, C. Trifan); 5. *Fantezismul eclectic și esoteric* (Gh. Nicu, M. Ciobanu, B. Grigorescu, G. Chiciuc). E o „clasificare” în fond pertinentă, dar căreia oricînd i se pot aduce amendamente. Poemele de după „Salonul 33” ale lui Teo Chiriac ar putea fi mai curînd clasate la ceea ce numea Al. Mușina „poezia cotidianului, centrată pe banalitatea vieții de zi cu zi”. Cele ale lui Em. Galaicu-Păun, să zicem, au, într-adevăr, ca „bang” inițial parabola mitico-biblică, exploatînd mai ales un metafizic de sursă folclorică; nu-i poți refuza însă „rafinamentul livresc” bine pronunțat, aș zice, la poetul „Levitațiilor...”, după cum nu-l văd în nici un fel supus „tragicului mesianic”. Exemplele ar putea continua. În genere, atare distribuiri și repartizări în nișe tematice sînt vizate întotdeauna de arbitrar și subiectiv și diferă de la autor la autor. De altfel nici N. Leahu nu-și crede schema general-valabilă, „dată fiind rapiditatea surpărilor și răsturnărilor

de interior, adoptarea sau abandonarea cutărei dispoziții lirice”. Ordonarea pe categorii și topuri este azi prematură și hazardată – mulți dintre acești poeți nu au mai scos de câțiva ani buni nici un volum de poezie, manuscrisele lor așteptând fie în portofoliile editurilor insolubile, fie în sertarele autorilor. Ciclurile de poeme publicate aici sau în Țară ne lasă surpriza redescoperirii acestor poeți – vom citi în curînd un alt N. Popa, refugiat un timp în proză, decît cel din „Ghid pentru cometa Halley”, un alt A. Suceveanu, mai apropiat de factura postmodernistă decît își propusese să fie în „Arhivele Golgotei”; după „Pre(facerea)” N. Leahu nu va fi de loc identic cu cel din „Mișcare browniană”; nici „șarpele nu o va mai recunoaște” pe Irina Nechit după grupajul de poeme din „Poesis”. Și-a găsit acel alter-ego, îndelung căutat, și Gh. Nicu. Și-a anunțat deja o „schimbare la față” și Valeria Grosu – titlurile vorbesc de la sine. Șansele seriei de poeți antologați aici continuă să fie mari, unii abia acum apropiindu-se de ceea ce numim în mod banal maturitate creatoare. Cărțile importante ale acestei generații așteaptă încă discret sub claviaturile „sărmanelor Yoric(e)”.

Din păcate generația '80 nu și-a creat încă un larg auditoriu. Programat pe tradiționalismul nostru săltăreț sau pe jelalnicele lui eufonii, cititorul nostru mai vechi va fi greu de convertit la postmodernism. Reprogramarea presupune efort și timp. Nici colegii mai în vîrstă nu prea au ochi buni pentru această primă promoție de iconoclaști – tinerii încercînd să se afirme au și frumoasa nesăbuintă să creadă că lumea și literatura încep cu ei. Polemicile, cîte-au fost, au deviat însă în extraliterar și suburban, vîrstate fiind și de lungi perioade de „război rece”; rumoarea neutrală a criticii situată în expectativă nu limpezește nici ea lucrurile. Unicul studiu serios, venit din afara cercului optzecist – cel al lui M. Cimpoi (*Basarabia*, nr. 2-3, 1994) –, vede cu un ochi sedus de „rafinamentul dulce” (să explic ce e asta?) febrila evoluție a optzeciștilor. O asemenea optică îl obligă pe autor să

contabilizeze mai mult ce nu au decît ce au nou-veniții. Mi se pare absolut improprie și formula emblematică propusă de critic pentru optzeciști – poeții „abia tangibilului”. Formula caracterizează în particular dispozițiile camerale ale lui Gr. Chiper, nu e însă una care i-ar reprezenta global. Eventual, în ea s-ar înscrie lirica (ce să-i fac, clișeul mă ia înainte!) feminină; prea puțin însă energicul și categoricul discurs al Lorinei Bălteanu din „Cioburi” sau al Irinei Nechit de după „Arc”; nu intră sub marca ei nici chiar poetul „rafinamentului livresc” – dacă acceptăm demarcațiile lui N. Leahu – V. Gârneț; cu atît mai puțin impetuozițiile bufe și ades elucubrante ale lui Em. Galaicu-Păun; în nici un fel ironicii, ludicii, exhibiționiștii (E. Cioclea, Vs. Ciornei, C. Olteanu, D. Crudu ș.a.). Sintagma emblematică a acestei „alte poezii” este, cred, cea care s-a autoimpus și s-a consacrat – *generația '80*.

Așa se întîmplă, deci, că promoția 80 s-a creat și se cultivă singură, ridicîndu-și propriii critici și exegeți din interior. „Poezia la Post-Restant” (apărut cu omisiuni în *Literatura și arta*, sept., 1990; integral în *Contrapunct*, febr., 1992) de Em. Galaicu-Păun, „Momentul poetic-90” (*Supliment la Sfatul Țării*, mai, 1991) de N. Popa, „Generația '80 – schiță de portret” (*Contrafort*, oct., 1994) de V. Gârneț, urmată de „Fețele și măștile optzecismului din Basarabia” (*Semn*, martie, 1995) de N. Leahu, sinteze din care am și citat mai sus, rămîn deocamdată singurele probe plauzibile de răspicire a fenomenului postmodernist de la noi.

Se reține și „Unul-adunat-împreună” de Em. Galaicu-Păun, o ebulioscopică „citire de sine”, în care poetul dezassemblează (demonstrativ!) angrenajele unui poem propriu pentru a-i etala virtuțile postmoderniste. A fost publicat în *Sud-Est*, unica revistă de la noi care, într-un număr special, a încercat o abordare pur teoretică a fenomenului postmodernist, traducînd sau reluînd (fragmentar) studii de Jean-François Lyotard, Matei Călinescu, Magda Cărneci, Mihai Cimpoi, Ioana Em. Petrescu, Sergiu Pavlicencu.

Cronicile la volumele optzeciștilor sînt semnate în temei tot de optzeciști.

Într-o regie pur optzecistă apar și două reviste de literatură – *Contrafort* la Chișinău și *Semn* la Bălți. Prin acestea două, prin *Basarabia*, prin deja defunctul *Supliment* la *Sfatul Țării*, s-a încercat și se încearcă o schimbare de mentalitate literară dintr-o perspectivă tinărară și neînhibată de inerțial.

* * *

Evident, acest *Portret de grup* nu este o antologie-instrument care să cuprindă toate numele poeților lansați în perioada antologată. Sumarul în acest caz ar fi fost mult mai amplu. Am încercat să „împăcăm” aici două criterii de selectare – primul, cel valoric, și al doilea, cel al apartenenței la paradigma optzecistă. Evident, primul e și cel mai supus subiectivității, și pentru a o elimina pe cât e posibil am fost într-o permanentă confruntare de opinii cu doi „optzeciști” convinși, cărora le și mulțumesc cu acest prilej. Oricum, eventualele nemulțumiri (care antologie e fără cusur?) tot în baza acestui prim principiu se vor articula. Aplicare ideal, cele două criterii enunțate mai sus ne-ar fi lăsat cu un sumar din 6-7, cel mult zece nume, „portretul” nefiind în acest caz nici pe departe reprezentativ. Pînă la urmă antologia a luat configurația pe care o vedeți.

Nu mă voi angaja în profeții hazardate privind destinele de mîine ale optzecismului basarabean. Am putea însă bănuși că viitorul literaturii noastre se leagă în bună parte de numele acestor poeți.

Eugen LUNGU

Eugen CIOCLEA

Născut la 4 august 1948 în satul Druța, Rîșcani. A absolvit Facultatea de Matematică a Universității „M. V. Lomonosov” din Moscova (1971). A fost traducător în diverse instituții, muncitor și ajustor de mașini-unelte cu programare automată. Din 1992 este redactor-șef al ziarului „Tineretul Moldovei”. Volume de poezie: *Numitorul comun*, Editura Literatura artistică, 1988; *Alte dimensiuni*, Editura Hyperion, 1991 (Premiul Uniunii Scriitorilor din Moldova).

Numitorul comun

Ar trebui să ne-adunăm cumva.
De cînd ne-am dus de-acasă, numai fracții
din sufletele noastre s-au ales.
Frunzele-n piept ca niște
decorații.

A dispărut întregul. Șuguim.
Mai mult sau mai puțin cu aroganță.
Ne-au contractat în pripă negustorii,
lipindu-ne pe frunți cîte-o chitanță.

Pe două drumuri, dacă nu pe trei,
umblăm aprinși. Ne-am și schimbat la față!
Un văr de-al meu, întors din nicăieri,
în loc de limbă-avea
un motocel de ață.

Dat naibii, ce mai! Dus după comori,
cernea nisip și-omăt prin buzunare,
iar ca dovadă cît de bine i-i
se ghilosea cu vodcă pe picioare.

Ne conformăm. Ne dedublăm urgent.
Sătui sînt lupii. Mulțumit păstorul.
Luceafărul, ca de vînat e-n munți,
prada se cară sincer, cu tractorul.

De la o vreme, parcă întorși pe dos,
organ de simț ni-i fierea. Cu rărunchii
cum aș putea să distilez invers
lumina ce-au băut-o unchii?

Cred că adun și mă trezesc că scad
din miei balade –

restu-i pielicica!

Scad din prieteni ce mi-a fost mai drag,
scad c-o plăcere sadică. Mi-e frică!

Ce mi-a rămas? Un fleac de trenți, un pix?
Am moștenit călciul lui Ahile.
Sofiștii nici că m-au lăsat s-ajung
măcar pe una din reptile.

Alerg, alerg, aleargă, alergăm
în grup compact ori răzlețiți de pistă.
Bate sudoarea ca o brumă-n noi
și radiază nume de pe listă.

Se face seară iute. Chiuim.
Cine mai e, pe unde-i, să răspundă!
Ne-ar trebui un numitor comun,
de mai promite ceasul vreo secundă.

Și ne-ar mai trebui mai știu eu ce,
c-am fost soldat și-am stat în bivuac –
găsești o sîrmă groasă, oarecare,
s-avem și-un paratrăsnet pe-un copac.

Cina irodică

Am stat și eu la masa lor.
Cu o condiție. Să tac.
Vorbeau pe rînd, vorbeau în cor
eu trebuia să mă prefac.

Eu trebuia să le zîmbesc.
Cît sînt de sus, cît sînt de mari!
Cel ce m-a dus, era firesc,
mă îndemna să pap homari.

Eu înghițeam ceva urît
mirositor,
ceva vomat.
Dădeam pahare tari pe gît,
să scap de jeg, să fac curat.

Eram sătul.
Am vrut să plec.
O mîină grea m-a pus la loc.
Puteam să-i calc cuiva pe bec.
(Nu fi, bătrîne, dobitoc.
Depinzi de ei!)
Mă angajau
să ling tacîmul lor de preț,
talentul meu să facă hau,
să dau din coadă
nătăfleț.

Dar, hi-hi-hi, ce știi mata,
trișor naiv, le-am spus ce cred.

Să vezi atunci ce dandana
cu lupi bătrâni, c-un fleac de ied.

Am stat și eu la masa lor,
numai că n-am prea stat domol.

— Ce vreți să fac, le-am zis,
să mor?

Duhneau a morgă,

a

formol.

Regula jocului

Nu mai sîntem o generație de îngeri
cu aripioarele la spate,
abia zburătăciți,
cu sîngele în bernă, pășind peste înfrîngeri,
iconoclaști sau prozeliți.

Nu mai sîntem un cîntec în surdină.
Nu mai strivim cuvinte seci în dinți.
Declinul, nu, o, nu se mai declină,
decît din viitor înspre părinți.

Nu mai sîntem o limbă recidivă,
un nasture la uniformă-n plus,
ca din eres
o forță reactivă
pe verticală ne împinge-n sus.

Nu mai sîntem entuziaști eclecticici.
Sîntem exact pe-a timpului măsură.
Din neamul Cantemirilor tot sfetnici,
de nu lovește bățul peste gură.

Sîntem exact așa cum se cuvine,
un pic săriți,
dar nicidecum popice!
Pasărea noastră, care ne revine,
știu c-ar zbura și-umplută cu alice.

Versant cu riduri, fruntea hașurată
de-un polinom hieratic de idei
prefată ni-i la toate și erată
în pirueta florilor de tei.

Nu resemnați, nu sceptici.
O funcție-n vigoare
va desemna continuu „un joc secund mai pur”,
dar, deocamdată, fiindcă chiar roua pe picioare
ne amintește lanțul de ieri,
se joacă dur.

Remember

Ce cal frumos,
au spus cei trei. Veniră
să-l vadă-n grajdul
unde stătea legat.
L-au scos apoi în curte. Era ziuă.

Au plescăit din limbă.
L-au plimbat.

Pe cerc.
Reglementar. Cum se cuvine.
Toți trei, pe rînd. Un pic copilăroși.
I-au dat să bea. I-au dat zahăr și pîine.
I-au dat de saț. Să-i țină.
Generoși.

Ce armăsar,
au mai rostit bărbații,
au mai rostit masculii iar, în cor,
și l-au băgat din nou în grajd,
de iesle
legîndu-l strîns cu șase mîini
a' lor.

Apoi savanți,
urmas să hotărască
ce-i de făcut cu bietul animal.
Trăiam un timp,
cînd nu doar între oameni,
dar și-ntre cai lucra
un tribunal
sau abator socialist –
Vezuviu,
din care cei sosiți au declarat,
prea lamentară pentru roib, sentința:
„De mîine la căruță și...
castrat!”